

Halakhah and Ethics in War

(1) מלכים ב פרק ו פסוק כב

וַיֹּאמֶר לֹא תִפֶּה הָאֲשֵׁר שְׂבִיטָה בְּחַרְבָּךְ וּבִקְשָׁתְךָ אֶתְּהַ מִגֵּה שִׁים לְחֶם וּמִים לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּלְכוּ אֶל-אֲדֹנֵיהֶם:

רש"י: וכי דרכך להרוג אותם שאתה מביא שבייה (ומשבית אותם):

רד"ק: מה דין יש לך בהם שתכה אותם וכי אתה שבית אותם בחרבך ובקשתך:

מלבי"ם: כי מה שהותר למלכי הארצות להרוג את אויביהם הוא רק בדרך מלחמה ...

(2) מגן אברהם סימן רמד ס"ק ה

וא"כ היה נראה להתיר לבנות בית הכנסת בשבת בקבלנות ומ"מ ראיתי שהגדולים לא רצו להתירו כי בזמן הזה אין העכו"ם מניחין לשום אדם לעשות מלאכת פרהסיה ביום חגם ואם נניה אנחנו לעשות איכא חילול השם

(3) דברים (פרשת שופטים) פרק כ פסוק יב - יח

(יב) וְאִם-לֹא תִשְׁלִים עִמָּךְ וְעָשִׂתָה עִמָּךְ מִלְחָמָה וְצָרְתָּ עָלֶיךָ:

(יג) וַיִּתְּנָה ה' אֶל-לֵהֳיֹה בִידְךָ וְהִפִּיתָ אֶת-פְּלִי-וְכוּרָה לְפִי-חֶרֶב:

(יד) וְכִי תִשְׁלִים וְהָיָה וְהָיָה וְכָל אֲשֵׁר יִהְיֶה בְעֵינֶיךָ פְּלִי-שְׁלֵלָה תִבְזֶה לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת-שְׁלֵל אֲיִבֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן ה' אֶל-לֵהֳיֹה לָךְ:

(טו) כִּן תַּעֲשֶׂה לְכָל-הָעָרִים הַרְחֹקֹת מִמֶּךָ מֵאֹד אֲשֶׁר לֹא-מַעֲרִי הַגּוֹיִם-הָאֵלֶּה הָנִיחַ:

(טז) וְכִי מַעֲרִי הָעַמִּים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר ה' אֶל-לֵהֳיֹה נָתַן לָךְ נִחְלָה לֹא תַחֲסֶה פְּלִי-נִשְׁמָה:

(יז) כִּי-יִהְיֶה עִמָּךְ הַחֲמִי וְהָאֲמָרִי הַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרָזִי הַחֲמִי וְהַיְבוּסִי פֶּאֶשֶׁר צִוָּךְ ה' אֶל-לֵהֳיֹה:

(יח) לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא-יִלְמְדוּ אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת כְּכָל-תּוֹעֵבוֹתֵם אֲשֶׁר עָשׂוּ לְאֱלֹהֵיהֶם וְחָטְאוּתֵם לָהֶ' אֶל-לֵהֳיֹה:

(4) דברים (פרשת כי תצא) פרק כה פסוק יז - יט

(יט) וְהָיָה בְהִגִּיתְךָ אֶל-לֵהֳיֹה לָךְ מִפְּלִי-אֲיִבֶיךָ מִסְבִּיב בְּאָרְצְךָ אֲשֶׁר ה' אֶל-לֵהֳיֹה נָתַן לָךְ נִחְלָה לֹא תַחֲסֶה תִמְחָה אֶת-זָכְרָךְ עִמָּלְךָ

מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח:

(5) שמואל א פרק טו פסוק ג - ז

(ג) עֲתָה לָךְ וְהִפִּיתָ אֶת-עִמָּלְךָ וְהִחַרְמְתָם אֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לָו וְלֹא תִחַמְלַ עָלֶיךָ וְהִמַּתָּה מֵאִישׁ עַד-אִשָּׁה

מִעַלְלֵי וְעַד-יְוֹנָק מִשּׁוֹר וְעַד-שֶׁה מִגְּמַל וְעַד-חֲמֹר:

(6) גיטין לח.

ואימא: הני מילי בכספא, אבל בחזקה לא! אמר רב פפא: עמון ומואב טהרו בסיחון. אשכחן עובד כוכבים עובד כוכבים,

עובד כוכבים ישראל מנלן? דכתיב: וישב ממנו שבי.

(7) העמק דבר בראשית (פרשת נח) פרק ט פסוק ה

מיד איש אחיו. פירש הקדוש ברוך הוא אימתי האדם נענש בשעה שראוי לנהוג באחיה, משא"כ בשעת מלחמה ועת

לשנוא אז עת להרוג, ואין עונש על זה כלל, כי כך נוסד העולם, וכדאי' בשבועות ל"ה מלכותא דקטלא חד משיתא לא

מיענש, ואפי' מלך ישראל מותר לעשות מלחמת הרשות אף על גב שכמה מישראל יהרגו עי"ז, וע' ס' דברים כ' ח':

(8) מנחת חינוך פרשת ואתחנן מצוה תכה אות א

וכתב הרהמ"ח ועובר ע"ז ובא לידו ויכול להורגו מבלי שיסתכן בדבר וכו' וצ"ע נהי דכל המצות נדחים מפני הסכנה

מ"מ מצוה זו דהתורה ציוותה ללחום עמהם וידוע דהתורה לא תסמוך דיני' על הנס כמבואר ברמב"ן ובדרך העולם

נהרגים משני הצדדים בעת מלחמה א"כ חזינן דהתורה גזרה ללחום עמהם אף דהוא סכנה. א"כ דחוי' סכנה במקום הזה

ומצוה להרוג אותו אף שיסתכן וצ"ע:

9) שבועות לה:

אלא הא דאמר שמואל: מלכותא דקטלא חד משיטא בעלמא לא מיענשא

10) גיטין מו.

רבי יהודה אומר: כל נדר שידעו בו רבים - לא יחזיר, ושלא ידעו בו רבים - יחזיר. אמר רבי יהושע בן לוי: מ"ט דר' יהודה? דכתיב: ולא הכום בני ישראל כי נשבעו להם נשיאי העדה. ורבנן? התם מי חלה שבועה עילויהו כלל? כיון דאמרו להו מארץ רחוקה באנו ולא באו, לא חיילה שבועה עילויהו כלל, והאי דלא קטלינהו? משום קדושת השם.

11) שולחן ערוך יורה דעה הלכות שבועות סימן רלו סעיף ו

שנים שנשבעו לעשות דבר אחד, ועבר אחד מהם על השבועה, השני פטור ואינו צריך התרה. לפיכך איש ואשה שנשדדו זה לזה וקבלו חרם לינשא לזמן קבוע, מי שיעכב והעביר המועד אסור לינשא לאחר, והלה מותר ואינו צריך התרה. וגם המעכב עצמו מותר בלא התרה לאחר שנשא שכנגדו.

12) רמב"ם הלכות מלכים פרק ט הלכה יד

וכיצד מצווין הן על הדינין, חייבין להושיב דיינין ושופטים בכל פלך ופלך לדון בשש מצות אלו, ולהזהיר את העם, ובן נח שעבר על אחת משבע מצות אלו יהרג בסייף, ומפני זה נתחייבו כל בעלי שכם הריגה, שהרי **שכם** גזל והם ראו וידעו ולא דנוהו ...

13) רמב"ן בראשית (פרשת וישלח) פרק לד פסוק יג

ואין דברים הללו נכונים בעיני, שאם כן היה יעקב אבינו חייב להיות קודם וזוכה במיתתם, ואם פחד מהם למה כעס על בניו וארר אפם אחר כמה זמנים, וענש אותם וחלקם והפיצם, והלא הם זכו ועשו מצוה ובטחו באלהים והצילם: ועל דעתי הדינין שמנו לבני נח בשבע מצות שלהם ... ומכלל המצוה הזאת שיושיבו דיינין גם בכל עיר ועיר כישראל, ואם לא עשו כן אינן נהרגין, שזו מצות עשה בהם, ולא אמרו (סנהדרין נז א) אלא אזהרה שלהן זו היא מיתתן, ולא תיקרא אזהרה אלא המניעה בלאו, וכן דרך הגמרא בסנהדרין (נט ב):
ובירושלמי אמרו בדינין של נח, הטה דינו נהרג, לקח שחד נהרג. בדיני ישראל, כל דין שאתה יודע שאתה שלם ממנו אי אתה רשאי לברוח ממנו, וכל שאתה יודע שאי אתה שלם ממנו אתה רשאי לברוח ממנו, אבל בדיניהם אף על פי שאתה יודע שאתה שלם ממנו אתה רשאי לברוח ממנו. נראה מכאן שרשאי הגוי לאמר לבעלי הדין איני נזקק לכם, כי תוספת היא בישראל לא תגורו מפני איש (דברים א יז), אל תכניס דבריו מפני איש (סנהדרין ו ב), וכל שכן שלא יהרג כשלא יעשה עצמו קצין שוטר ומושל לשפוט את אדוניו: